

za pošti prejemnik:
za
zalo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » » 6 » 50 »
mesec » » 2 » 20 »

Upravitelju prejemnik:
za
zalo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » » 6 » — »
mesec » » 1 » 70 »

Šta pošilja nje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narednine in inserate sprejema upravitelju v Katol. Tiskarni Kopita-jeve ulice št. 2.

Rekopisni se ne vračajo, ne frankovana pisma ne sprejemajo.

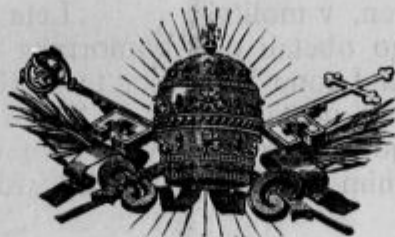
Uredništvo je v Seme-niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 165.

V Ljubljani, v torek zjutraj, 21. julija 1903

Letnik XXXI.



Sv. Oče Leon XIII. — umrl!



Velika žalost je legla na večno mesto, velika žalost lega na ves krščanski svet...

Ko je 3. marca l. 1878. Leon XIII. zasedel stolico sv. Petra, tedaj je stopil predenj svečenik, zažgal je pred njim kosom prediva ter vzkliknil: Glej, sveti Oče, tako minljivo je vse na svetu! Leon je bil tedaj slaboten starček 68 let in mnogokdo si je strahoma mislil: ali ni morda ta hitro goreč in pojema-joč plamen zares le podoba starčkovskega življenja? Toda ni bilo tako! Leonu so položili na glavo tiaro, simbol večnega papeštva, in kakor da se je razlila tedaj onemoglemu starčku v ude nova moč! Velika ideja papeštva je oživila v Leonu novo življenje. Z mladostnim ognjem, s plamenečim navdušenjem, ki se je z njim harmonično družila energija moške dobe in modra previdnost poznih let, je Leon vzprejel veliko zvanje in neustrašen, neupognjen, skozi boje, skozi vihre načeloval krščanskim narodom, vodeč jih k zmagi, k luči, k prosveti, k resnični svobodi, k večnim zlatim ciljem! V čudu je strmel svet in klanjal se velikemu, večnomlademu duhu osivelega starčka. — —



Štoletje se je bližalo zatonu in v mladi zarji je vstajal novi XX. vek. Vse se je željno in proseče vpraševalo, učaka li Leon novo stoletje? Starčku je bilo že devetdeset let! Zasinilo je leto 1901., prvo leto dvajsetega veka — in Leon XIII. je je pozdravljal z veličansko himno in odpiral je sveta jubilejna vrata in prosil na pragu novega stoletja narodom miru, edinstva, blagodati z nebes..

Ko je bila krščanskim narodom izpolnjena ta želja, so zaželeli, da bi učakal Leon vsaj še tudi petindvajsetletnico svo-

jega papeštva. Prišlo je leto 1903, in Leon je dozrl tudi Petrove dni!... Simbol nesmrtnosti! je vzkliknil navdušen pesnik. In neka moč je prevzela vse in vsepovsod so se spustile množice na pot in hitvale od vseh krajev zemlje, da vidijo starčka-jubilarja na Petrovem prestolu, da vidijo Leona XIII. s svetlobo iz posmrtnosti ozarjeno obličje!

Ni še minilo veliko slavje... Še hité množice v večno mesto, kar jim turoben glas ustavi korak... Danes je privršal iz Rima glas in vrši dalje in dalje po vsem krščanskem svetu: **Leona XIII. ni več!**

Leona XIII. ni več! Velika žalost je legla na večno mesto, velika žalost lega na ves krščanski svet... Vsi smo vedeli, da mora priti ta dan, vsi smo se bali, da bi utegnili danes ali jutri biti ta dan — in vendar, ko je prišel, ko moramo reči „Leona ni več“, kako težko verjamemo to prežalostno vest! Saj je bilo vse naše versko mišljenje in čustvovanje, vse naše javno versko življenje tako tesno združeno z veliko osebnostjo Leona XIII.!

Toda biti mora! Kristus, ki nam je poslal Leona, ga je tudi odpoklical. Leon je dosegel zaželjene bregove in njegov čolnič je srečno dospel v mirni pristan... Njim pa, ki se morda zlo-

željno vesele te za vse krščanstvo tako tužne vesti, njim, ki so že leta in leta tako težko čakali, da bi že skoraj Leon zatisnil oči, njim, ki so tolikokrat vrgli med svet lažljivo vest, da je Leon umrl — njim je zaklical že Leon XII. sam: „Brezumno veselje! Glej, že vstaja drugi Leon, da vlada, da oznanja svetu: pravdo sveto!“

Spes insana: Leo alter adest, qui sacra volentes, Jura dat in populos, imperiumque tenet!



Telefonično poročilo, došlo „Slovincu“ ob 7. uri zvečer.

Rim, 20. Julija. Sv. oče Leon XIII. je umrl ob 4. uri popoldne. Na trgu stoji na tisoče ljudstva v nemli žalosti.

Životopisne črtice Leona XIII.

V Karpinetu, malem mestecu nekdanje papeževе države, rodil se je dne 2. marca 1810 iz stare plemiške rodovine Peccijeve Vincencij Joahim Pecci, poznejši papež Leon XIII.

Imoviti in pobožni njegovi stariši skrbeli so prav posebno za dobro vzgojo svojih otrok. V domači hiši usadili so stariši v nežno srce malega Joahima veselje do molitve in do češčenja Matere božje. Z osmimi leti je moral že ostaviti domači krov in oditi po svetu za nauki. Poslali so ga k jezuitom v Viterbo. Tukaj je dobil prvo podlago za poznejši razvoj velikih svojih sposobnosti. Ko je bil star 11 let, sprejel je na praznik svetega Alojzija prvo sv. obhajilo. V 14. letu umrla mu je mati. — Po materini smrti pošljejo njega z bratom vred v Rim, kjer sta skupaj nadaljevala šolske nauke. Tukaj je oblekel Joahim že duhovniško obleko, kakor je navada pri tamošnjih gojencih.

V učenju je bil vedno med prvimi, v obnašanju skromen, v molitvi goreč. Ni čuda, da se je vsem prikupil. Že tedaj so si mnogo obetali od njega. Leta 1825 izrazil je o priliki svetoletnih procesij papežu Leonu XII. v imenu učeče se mladine njihovo privrženost in ljubezen do sv. očeta. — Leta 1832 je bil sprejet v akademijo, kjer se gojenci pripravljajo za državne službe v papeževi državi. Med tem, ko se je pripravljaj Joahim na sveti

mašniški red, umre mu njegov oče (1836). Leta 1837 posveti ga kardinal Odescalchi za subdijakona in dijakona; istega leta postane že papežev komornik; dne 31. decembra istega leta je bil posvečen za mašnika; dan pozneje odpel je 27letni Joahim Pecci novo mašo. —

Leto pozneje imenuje ga papež za svojega poslanika v Beneventu. Imel je tam veliko neprilik z neapeljsko vlado; to papeževu mesto ležalo je namreč sredi neapeljske države. Tam zboli smrtno nevarno, a z božjo pomočjo zopet ozdravi. Posrečilo se mu je iztrebiti bandite iz tamošnje okolice. Veliko je storil v gmotnem oziru za benevenške papeževе državljane. — Leta 1841 pokliče ga papež iz Beneventa ter ga pošlje v Perugijo za poslanika. Kakor v Beneventu, tako je bilo njegovo delovanje tudi v Perugiji plodonosno. Dve leti pozneje izbere ga papež za svojega nuncija v Belgiji (1843); in ker so zastopniki papeževi navadno škofje, imenuje ga škofom damietskim in partibus infidelium; posvečen je bil 19. febr. 1843 v cerkvi sv. Lavrencija. Kot nuncij bil je mož na svojem mesta; kralja je pridobil za sebe, zato so mu bili tudi uspehi zagotovljeni; le ostrega zraka ni mogel prenašati, zato je prosil papeža, da ga pokliče iz Bruselja. Cesar ni pričakoval nihče, pa niti Pecci sam, — papež ga imenuje dne 10. januarja 1846 škofom v Perugiji, ob enem ga določi za kardinala. Koliko je novi škof tukaj deloval in koliko trpel, o tem bi se mogle napisati knjige. Dosti je povedano s tem, da pripada njegovo škofovanje v Perugiji v ono viharno dobo, ko so framasoni in znani drugi revolucionarji poskušali z ysemi sredstvi spodkopati sv. cerkev, oropati je svetovne oblasti in osnovati v Italiji jedinstveno državo, neodvisno od papeža. To se jim je tudi posrečilo z brezbožnim ropom l. 1870.

Leta 1877 (21. septembra) pokliče papež Pij IX. kardinala Peccija za komornika rimske cerkve; to je pri papeževi stolici najimenitnejša služba. No, te službe ni opravljal dolgo; dne 7. februarja 1878 umre papež Pij IX., ki je 32 let vodil krmilo Petrove ladije. Kmalu na to se zberó kardinali sv. cerkve v konklave, in izbran je bil novi namestnik Kristusov na Petrovi stolici: kardinal Joahim Pecci, ki se je nazval Leon XIII.

Podrobneje vesti o smrti sv. očeta.

Rim. Sv. oče je umrl ob 4. uri 4 min. popoldne. Ob 4. uri 12 min. je načelnik nobelgarde zaprl velika bronasta vrata, ki vodijo v Vatikan. Rimski listi so takoj izdali posebne izdaje. Kardinal Oreglia je ukazal odstraniti vse tuje ljudi iz Vatikana. Na trgu sv. Petra so se zbrale velikanske množice ljudstva.

Rim. Agonija (smrtni boj) je bila jako kratka. Sv. oče je padel v letargijo. Žila je pričela počasi biti, vendar zavest je ostala jasna. Veliki poenitentiar Vannutelli je prišel v sobo, pokleknil pri vzglavju sv. očeta in pričel moliti molitve za umirajoče.

Rim ob 5. uri 25 minut. Takoj, ko se je bliskoma raznesla po Rimu vest, da je papež umrl, zasedla je državna policija trg sv. Petra. Ob bronastih vatikanskih vratih, ob vratih sv. Marte in ob Belvederu stoje vojaške čete na razpolago policijskim komisarjem. Bazilika sv. Petra je ves čas odprta.

Rim. Oddan ob 6 uri zvečer. Tik pred smrtjo sv. očeta so se zbrali kardinali in drugi cerkveni dostojanstveniki, okolu 60 oseb v bolniški sobi sv. očeta, ter so pokleknili in molili. Ob 4. uri popoldne je sv. oče lahko nagnil glavo in zaspal v Gospodu. Rampolla je takoj na to odložil svojo službo državnega tajnika, kakor to določa vatikanska postava. Rampollova posla je prevzel Della Chiesa.

Rim. Smrt sv. očeta je bila jako lahka, obraz je postal mrtvaško bleđ, dihanje je zastajalo. Odlične osebe v bolniški sobi in služabništvo, ki je bilo zbrano pred sobo je glasno molilo. Sv. oče je mej molitvami mirno zaspal. Dr. Lapponi je položil roko na srce sv. očeta in skoro nato naznanil, da je veliki Leon XIII. preminil ob 4. uri 4 minut popoldne.

Rim. Vstop v papeževе sobane stražijo švicarske garde. Vstop je tujcem prepovedan.

Dunaj. Ob 1/2 9 uri zvečer so pričeli zvoniti zvonovi vseh dunajskih cerkva. Dunajski listi so priredili posebne izdaje, v katerih slave Leona XIII. in njegovo plemenitost.

Rim. Ko je odmolil veliki poenitentiar molitve za mrtve in je dr. Lapponi konstatiral papeževu smrt, pozval je majordomus navzoče naj gredo iz sobe. Ostali so v sobi le nečak sv. očeta Pecci, dr. Lapponi sluga Centra in dva nobelgardista kot straža. Sv. oče ostane do nadaljnjih odločb na postelji. Nadaljne obrede bo ukrenil kardinal kamer-

lengo Oreglia, ki ima do izvolitve novega papeža v rokah vodstvo cerkve.

Rim. Sv. očetu je zatisnil oči njegov osebni zdravnik dr. Lapponi in mu prekrižal roke na prsih. Na to so zaporedoma šli mimo mrtvega sv. očeta kardinali, sorodniki papeževi, zastopniki diplomatskega kora in več drugih odličnih oseb ter so mu poljubljali roko. Globoko so bili ginjeni. Deset minut po nastopu smrti Leona XIII. je kardinal kamornik Oreglia oficijelno zavzel posest Vatikana. Švicarske garde so mu izkazale časti, kakor suverenu ter so ga v slovesnem sprevedu spremljale v njegovo stanovanje. Ostali kardinali so se na to tudi podali v svoje stanovanje.

Rim. Zastave, ki so visele včeraj po Rimu na čast kraljice Margerite je meščanstvo takoj po smrti odstranilo. Koncerti vojaških godb so bili takoj odpovedani. Trgovine v Leonovem mestnem oddelku, kakor tudi trgovine v notranjem mestu so zaprte. Katoliški in liberalni laški časopisi proslavljajo Leona XIII.

Rim. Po oficijelni proglasitvi smrti Leona XIII so Lapponi, notar apostolskega stola, ceremonijarji oblekli sv. očeta v belo sutano in bele čevlje ter ga položili zopet na posteljo, katero so prevlekli z rudečim damastom. Nato je neslo osem nosačev, katere so spremljali baklonosci in gardisti, posteljo s truplom sv. očeta v sobo, v kateri je počival tudi Pij IX. Ob papeževem truplu sta stražila dva nobelgardista s povešenima sabljama. Zagrinjala so spuščena preko oken, ob truplu goré na vsaki strani štiri sveče. K truplu smejo sedaj samo še le cerkveni knezi in drugi dostojanstveniki. Vrata papeževih sob so zapečatili in postavili prednje straže

Rim, 20. julija. Zvečer je izšlo oficijelno vatikansko glasilo „Osservatore Romano“, ki pravi, da je sv. oče včeraj zjutraj za trenotek dobil zavest in spoznal zdravnike, katerim je rekel: „To pot niste mogli premagati smrti“. Nato je sprejel kardinala Rampolla in Vives Respighi. Ob četrtna dvanajst je agoniji podoben položaj se spreobrnil v resnično agonijo. Kardinal Vannutelli je pričel moliti molitve za umirajoče. Sv. Očetu je zmanjkalo sape, a izročal je še blagoslov in zadnji pozdrav.

Dunaj, 20. julija. Prebivalstvo prestolice je vest o smrti sv. očeta globoko pretresla, dasi je bilo že po časnikarskih poročilih na to pripravljeno. Vsi pošteni so častili Leona XIII., ki je s svojo ljubeznijo objemal ves svet. Nuncijatura je dobila številno sožalnih izjav, prvi je poslal izraz

svoje žalosti cesar. Po stari navadi je bil odstranjen papežev grb raz nuncijaturo. Oficijelne cerkvene slavnosti po sv. očetu bodo na Dunaju v petek in v soboto. Avstrijski kardinali se takoj podajo v Rim.

Rim. Skoro na to, ko je kardinal Oreglia zavzel posest Vatikana, je ob 4. uri 30 minut popoldne v spremstvu se podal proti papeževim sobam, da oficijelno konstatira papeževu smrt. Pri papeževu sobo je na zaprta vrata potkal, ključ Leo-novo ime. Trikrat je potkal in trikrat je poklical Leona. Nobenega odgovora. Končno so se odprla vrata in kardinal Oreglia je stopil v sobo s svojim spremstvom, ki je v sobi pokleknilo. Kardinal Oreglia se je približal mrtvemu truplu svetega očeta, ki je ležalo na postelji, ter je trikrat s srebrnim kladivom lahko potkal na čelo mrtvega papeža, glasno ključ njegovo ime. Obraz svetega očeta je bil kakor iz voska, poteze respremenjene, ležal je na postelji, kakor bi mirno spaval. Po končani ceremoniji je kardinal Oreglia proglasil smrt papeža Leona XIII.

Rim. Zadnje besede svetega očeta so bile: „Pozdrav dobremu cesarju“, potem je še vzdihnil: „Carpinetto“ (rojstni kraj svetega očeta)

Cerkvenó opravilo v stolnici.

Cerkveno opravilo po umrlem sv. očetu Leonu XIII. bo imel prevzvišeni knezoškof ljubljanski dr. A. B. Jeglič jutri v sredo ob 10. uri dopoldne.

Obredi ob smrti papeževi.

Ko papež zatisne okó, naznani se njegova smrt takoj kamerlengu svete rimske cerkve. (Sedanji kamerlengo je kardinal Alojzij Oreglia di Santo Stefano, dekan sv. kolegija, suburb. škof v Ostiji in Velletri, roj l. 1828. Za kamerlenga ga je imenoval Leon XIII. 25. marca l. 1885; ta služba je silno važna zlasti ob vakanci sv. stolice, ker je kamerlengo predsednik sv. kolegija kardinalov v konklave in vlada sv. cerkev do izvolitve novega papeža.) Ko kamerlengo prejme vest o smrti papeževi, se podá ogledat mrliča. Preden stopi v sobo, kjer leži papeževu truplo, udari s srebrnim kladivom trikrat na duri, potem se trikrat vrže pod zamrlim na tla, ga pokliče z njegovim krstnim imenom in trikrat s kladivom potrka na njegovo mrzlo čelo. S tem naznani, da se je z lastnimi očmi prepričal o smrti papeževi in da je zakon enakosti v smrti zadel tudi najvišjega duhovnika svete cerkve. Prvi služabnik mu nató podá ribičev prstan in druge pečatnike rajnikove. Na teh se papeževu ime izbriše v znamenje,

da je papeževa oblast na zemlji jenjala. Ko se na to kamerlengo pelje zopet nazaj v svoje stanovanje, zazvoni veliki zvon v stolni cerkvi sv. Petra ter naznani večnemu mestu smrt papeževu. Takoj nato se oglasijo zvonovi po vseh rimskih cerkvah in zvonijo skozi eno uro.

Štiriindvajset ur po smrti se papeževu truplo odpre in mazili. Truplo se obleče v domačo papeževu obleko in se položi na posebno posteljo, do katere ima pristop občinstvo. Zraven postelje, ob kateri gore štiri velike sveče, stojita dva stražnika; tudi nekaj menihov neprestano moli ob truplu rajnika.

Drugo jutro se zbero kardinali z duhovščino cerkve sv. Petra in truplo blagoslove. Potem ga nese 8 duhovnikov, katere spremljajo kardinali, druga duhovščina, nobelgarda in švicarji, v cerkev sv. Petra; tu se opravijo mrtvaški obredi in se postavi truplo v kapelo najsv. zakramenta. Tu leži truplo za omrežjem odgrnjeno; samo noge so skoz omrežje dostopne; verniki ki prihajajo rajnega sv. očeta kropit, poljubujejo noge.

Na večer tretjega dne se kardinali zopet zberó v tej kapeli in med prepevarjem „miserere“ se truplo prenese v nasprotno korno kapelo. Tu stoji krsta iz cipresnega lesa, katero vikar cerkve sv. Petra blagoslovi, kot zadnje bivališče papeževih zemeljskih ostankov. Če je med kardinali kdo papežu v rodu, ga ta pokrije z belim prtom po obrazu in po rokah. Sicer stori to papežev hišnik. K nogam rajnika polože tudi rdeč zametast možnjiček, v katerem so zopet trije možnjički enake barve. V prvem je toliko zlatih, v drugem srebrnih in v tretjem bakrenih novčičev, kolikor let je rajnik vladal kot papež. Naposled dva papeževa služabnika pogrneti rdeč svilnat prt čez truplo in nato se krsta zapre in zabije. Ta krsta iz cipresnega lesa se dene potem v večjo krsto iz svinca, v katero je vdolbeno ime papeža, število let njegovega vladanja, dan in leto njegove smrti. Nato kamerlengo svete rimske cerkve in papežev hišnik svinčeno krsto zapečatita; ta se potem dene še v večjo leseno krsto. V tej trojni krsti zabitega polože potem visokega mrliča v predal vrh vrat, ki so na desni od korne kapel. Tu toliko časa leži, da mu nov grob naredé. Ako si je rajni, papež izvolil poseben grob, ga tja prenesó šele čez leto dni.

Za dušo umrlega so devetdnevne molitve, ki se začno tretji dan po smrti. Zjutraj ima zaporedoma en kardinal v korni kapeli črno sv. mašo. Sredi kapele je mrtvaški oder, ki stoji do sedmega dne, ko je namreč veliki, prekrasni katafalk sredi cerkve sv. Petra postavljen. Tu se opravljajo potem mrtvaški obredi za rajnega. Prvi dan se bere v cerkvi sv. Petra za rajnega 200 črnih maš, druge dni pa po sto, razun tistih, ki se bero po drugih cerkvah. Deveti dan pa ima kardinal, ki ga sv. kolegij v to določi, mrtvaški govor. Nato se s slovesno „absolucijo“ dovrše cerkveni mrtvaški obredi.